

文殊师利问菩提经

姚秦三藏法师鸠摩罗什初译

南無本師釋迦牟尼佛

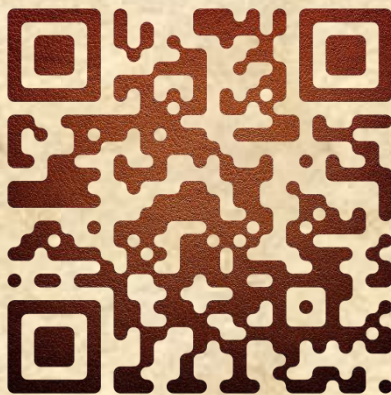
说 明

本简体注音版《文殊师利问菩提经》电子书，根据明《永乐北藏》大乘经五大部外重译经，第 0233 部，姚秦三藏法师鸠摩罗什初译《文殊师利问菩提经》原藏影印本校对注音。句读及注音仅作参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二一年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

● 起诵仪

诵经警文

1、未诵前，漱口，澡手。当净三业，若三业无亏，则百福俱集。三业者，身、口、意也。端身正坐，如对圣容，则身业净也。口无杂言，断诸嬉笑，则口业净也。意不散乱，屏息万缘，则意业净也。

2、未诵前，已诵后，俱要对圣像前合掌三礼。如无佛像，对经、对空礼拜亦可。

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍熟.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànquánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán
安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普供养真言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ fá zǐ là hòng
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开经偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

wén shū shī lì wèn pú tí jīng
文殊师利问菩提经¹

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí chū yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什初译²

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó chū dé dào zài mó qié tuó guó qié yē shān cí yǔ
一时，佛初得道，在摩伽陀国伽耶山祠，与
dà bǐ qiū zhòng qiān rén jù qí xiān xī shì jié fà xiān rén jiē ē luó
大比丘众千人俱。其先悉是结³发仙人，皆阿罗
hàn suǒ zuò yǐ bàn xīn dé zì zài dài dé jǐ lì jìn zhū yǒu jié
汉，所作已办，心得自在，逮得己利，尽诸有结，
zhèng zhì jiě tuō pú sà wàn rén jiē cóng shí fāng shì jiè lái jí yǒu
正智解脱。菩萨万人，皆从十方世界来集，有
dà wēi dé jiē dé zhū rěn zhū tuó luó ní zhū shēn sān mèi jù zhū
大⁴威德，皆得诸忍、诸陀罗尼、诸深三昧，具诸
shéntōng wénshū shī lì pú sà guān shì yīn pú sà dé dà shì pú
神通。文殊师利菩萨、观世音菩萨、得大势⁵菩
sà xiāng xiàng pú sà yǒng shī pú sà suí zhì xíng pú sà yǐ wéi shàng
萨、香象菩萨、勇施菩萨、随智行菩萨以为上
shǒu rú shì děng pú sà dà zhòng bǎi qiān wàn yì qí shù wú liàng
首。如是等菩萨大众百千万亿，其数无量。
bìng zhū tiān lóng yè chā qián tà pó ē xiū luó jiā lóu luó
并诸天、龙、夜叉、乾闥婆、阿修罗、迦楼罗、
jīn nà luó mó hóu luó qié rén fēi rén děng dà zhòng wéi rào
紧那罗、摩睺罗伽、人、非人等大众围绕。

ěr shí shì zūn rù zhū fó shēn shēn sān mèi rú shí dì guān zhū
尔时，世尊入诸佛甚深三昧，如实谛观诸
fǎ xìng xiàng ér zuò shì niàn wǒ dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
法性相而作是念：“我得阿耨多罗三藐三菩提，

¹ 丽本：文殊师利问菩提经（一名伽耶山顶经）；永乐北藏本及龙藏本：文殊师利问菩提经

² 丽本：姚秦龟兹三藏鸠摩罗什译；永乐北藏本及龙藏本：姚秦三藏法师鸠摩罗什初译

³ 丽本：编；永乐北藏本及龙藏本：结

⁴ 丽本：大；永乐北藏本：大；及龙藏本：天

⁵ 丽本：大势至；永乐北藏本及龙藏本：得大势

dé yī qiè zhì huì chū zhū zhòng dàn dù sān yǒu xiǎn dào miè wú míng
得一切智慧；除诸重担，度三有险道；灭无明，
dé zhēn míng bá xié jiàn duàn kě ài chéng fǎ chuán jī fǎ gǔ
得真明；拔邪箭，断渴爱；成法船，击法鼓，
chuī fǎ luó⁶ jiàn fǎ chuáng zhuǎn shēng sǐ zhǒng shì niè pán xìng
吹法螺⁶，建法幢；转生死种，示涅槃性；
bì sè xié dào kāi yú zhèng lù lí zhū è yè shì yú fú tián
闭塞邪道，开于正路；离诸恶业，示于福田。
wǒ jīn dāng guān shéi dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí yǐ hé fǎ
我今当观谁得阿耨多罗三藐三菩提？以何法
dé⁷ hé děng shì ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí⁷ wéi yǐ shēn dé⁷
得？何等是阿耨多罗三藐三菩提⁷？为以身得？
wéi yǐ xīn dé ruò yǐ shēn dé shēn zé wú zhī wú zuò rú cǎo mù
为以心得？若以身得，身则无知无作，如草、木、
wǎ shí sì dà suǒ zào cóng fù mǔ shēng yǐ yī fú yǐn shí
瓦、石，四大所造，从父母生，以衣服、饮食、
wò jù zǎo yù ér dé cún lì bì guī bài huài wú cháng mó miè
卧具、澡浴而得存立，必归败坏，无常磨灭。
ér shì pú tí dàn yǒu míng zì shì sù gù shuō wú xíng wú sè
而是菩提，但有名字，世俗故说，无形、无色、
wú dìng wú xiàng wú xiàng wú rù wú dào guò zhū yán shuō
无定、无相、无向、无入、无道，过诸言说，
chū yú sān jiè wú jiàn wú wén wú jué wú zhī yì wú suǒ dé
出于三界，不见、无闻、无觉、无知，亦无所得，
yì wú xì lùn wú wèn wú shì wú yǒu wén zì wú yǔ yán dào
亦无戏论，无问、无示、无有文字、无语言道。
ruò yǐ xīn dé xīn cóng zhòng yuán shēng zhòng yuán shēng gù kōng rú
若以心得，心从众缘生，众缘生故空如
huàn wú chù wú xiàng wú xìng yì wú suǒ yǒu yú shì zhōng dé
幻，无处、无相、无性，亦无所有。于是中得
pú tí zhě suǒ yòng fǎ dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shì fǎ
菩提者，所用法得阿耨多罗三藐三菩提，是法
jiē kōng dàn yǒu míng zì yǐ shì sù gù ér yǒu yán shuō shì jiē
皆空，但有名字，以世俗故，而有言说。是皆
yì xiǎng fēn bié shí wú suǒ yǒu wú yǒu gēn běn yì wú tǐ xiàng
忆想分别，实无所有，无有根本，亦无体相，

⁶ 丽本：蜚；永乐北藏本及龙藏本：螺

⁷ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：提？以何法得？何等是阿耨多罗三藏三菩提

wú shòu wú zhuó wú rǎn wú lí yī xiàngsuǒ wèi wú xiàng shì gù
无受无著，无染无离，一相所谓无相。是故，
yú cǐ fǎ zhōng wú yǒu dé zhě wú suǒ yòng fǎ yì wú pú tí
于此法中，无有得者，无所用法，亦无菩提。
rú shì tōng dá shì zé míng wéi dé⁸ ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
如是通达，是则名为得⁸阿耨多罗三藐三菩提。”

ěr shí wénshū shī lì fǎ wáng zǐ zài dà huì zhōng lì fó yòu
尔时，文殊师利法王子在大会中，立佛右
miàn zhí dà bǎo gài yǐ fù fó shàng shí wénshū shī lì mò zhī shì
面，执大宝盖以覆佛上。时，文殊师利默知世
zūn suǒ niàn rú shì jí bó fó yán shì zūn ruò pú tí rú shì xiàng
尊所念如是，即白佛言：“世尊！若菩提如是相
zhě shàn nán zǐ shàn nǚ rén yún hé fā xīn
者，善男子、善女人云何发心？”

fó gào wénshū shī lì shàn nán zǐ shàn nǚ rén dāng suí pú
佛告文殊师利：“善男子、善女人当随菩
tí xiàng ér fā qí xīn
提相而发其心。”

shì zūn pú tí xiàng zhě dāng yún hé shuō
“世尊！菩提相者，当云何说？”

fó gào wénshū shī lì pú tí xiàng zhě chū yú sān jiè guò
佛告文殊师利：“菩提相者，出于三界，过
shì sú fǎ yǔ yán dào duàn miè zhū fā wú fā shì fā pú tí xīn⁹
世俗法，语言道断，灭诸发、无发是发菩提心⁹。

wénshū shī lì shì gù pú sà yīng miè zhū fā fā pú tí xīn wú
文殊师利，是故，菩萨应灭诸发，发菩提心，无
fā shì fā pú tí xīn¹⁰ fā pú tí xīn zhě rú rú fǎ xìng xiàng rú
发是发菩提心¹⁰。发菩提心者，如如法性，相如

shí jì wú fēn bié bù yuán shēn xīn shì fā pú tí xīn¹¹ bù zhuó
实际，无分别，不缘身心，是发菩提心¹¹。不著
zhū fǎ bù zēng bù jiǎn bú yì bù yī shì fā pú tí xīn¹² rú
诸法，不增不减，不异不一，是发菩提心¹²。如

⁸ 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：为得

⁹ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：提心

¹⁰ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：提心

¹¹ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：提心

¹² 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：提心

jìngzhōngxiàng rú rè shí yàn rú yǐng rú xiǎng rú shuǐzhōngyuè
镜 中 像、如热时焰、如影、如响、如水中月，
yīngdāng rú shì fā pú tí xīn
应 当 如 是 发 菩 提 心。”

ěr shí huì zhōng yǒu tiān zǐ míng yuè jìng guāng dé dé ē wéi
尔 时，会 中 有 天 子，名 月 净 光 德，得 阿 惟
yuè zhì wèn wén shū shī lì fǎ wáng zǐ yán pú sà yuán hé shì gù xíng
越 致，问 文 殊 师 利 法 王 子 言：“菩 萨 缘 何 事 故 行
pú sà dào
菩 萨 道？”

wén shū shī lì yán rǔ kě yú¹³ cǐ wèn yú shì zūn
文 殊 师 利 言：“汝 可 于¹³ 此 问 于 世 尊。”

fó jí gào wén shū shī lì rǔ dá yuè jìng guāng dé tiān zǐ suǒ
佛 即 告 文 殊 师 利：“汝 答 月 净 光 德 天 子 所

wèn pú sà xíng fǎ¹⁴
问 菩 萨¹⁴ 行 法。”

wén shū shī lì wèi tiān zǐ yán rǔ kě shàn tīng wǒ jīn dāng shuō
文 殊 师 利 谓 天 子 言：“汝 可 善 听，我 今 当 说。

tiān zǐ dāng zhī zhū pú sà dào yǐ dà bēi wéi běn yuán yú zhòng shēng
天 子 当 知，诸 菩 萨 道 以 大 悲 为 本，缘 于 众 生。”

tiān zǐ yán pú sà dà bēi yǐ hé wéi běn
天 子 言：“菩 萨 大 悲 以 何 为 本？”

wén shū shī lì yán yǐ zhí xīn wéi běn
文 殊 师 利 言：“以 直 心 为 本。”

yòu wèn zhí xīn yǐ hé wéi běn
又 问：“直 心 以 何 为 本？”

dá yán yú yī qiè zhòng shēng yǐ děng¹⁵ xīn wéi běn
答 言：“于 一 切 众 生 以 等¹⁵ 心 为 本。”

yòu wèn děng xīn yǐ hé wéi běn
又 问：“等 心 以 何 为 本？”

dá yán yǐ wú¹⁶ bié yì xíng wéi běn
答 言：“以 无¹⁶ 别 异 行 为 本。”

yòu wèn wú bié yì xíng yǐ hé wéi běn
又 问：“无 别 异 行 以 何 为 本？”

¹³ 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：于

¹⁴ 丽本：问；永乐北藏本及龙藏本：问菩萨

¹⁵ 丽本：等；永乐北藏本及龙藏本：以等

¹⁶ 丽本：无；永乐北藏本及龙藏本：以无

dá yán yǐ shēnjìng xīn wéiběn
答言：“以深净心为本。”

yòuwèn shēnjìng xīn yǐ hé wéiběn
又问：“深净心以何为本？”

dá yán yǐ ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wéiběn
答言：“以阿耨多罗三藐三菩提心为本。”

yòuwèn ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn yǐ hé wéi
又问：“阿耨多罗三藐三菩提心以何为

běn
本？”

dá yán yǐ liù bō luó mì wéiběn
答言：“以六波罗蜜为本。”

yòuwèn lù bō luó mì yǐ hé wéiběn
又问：“六波罗蜜以何为本？”

dá yán yǐ fāng¹⁷ biàn huì wéiběn
答言：“以方便、慧为本。”

yòuwèn fāngbiàn huì yǐ hé wéiběn
又问：“方便、慧以何为本？”

dá yán yǐ bú¹⁸ fàng yì wéiběn
答言：“以不放逸为本。”

yòuwèn bú fàng yì yǐ hé wéiběn
又问：“不放逸以何为本？”

dá yán yǐ sān¹⁹ shànxíng wéiběn
答言：“以三善行为本。”

yòuwèn sānshànxíng yǐ hé wéiběn
又问：“三善行以何为本？”

dá yán yǐ shí shàn yè dào wéiběn
答言：“以十善业道为本。”

yòuwèn shí shàn yè dào yǐ hé wéiběn
又问：“十善业道以何为本？”

dá yán yǐ shè liù gēn wéiběn
答言：“以摄六根为本。”

yòuwèn shè liù gēn yǐ hé wéiběn
又问：“摄六根以何为本？”

¹⁷ 丽本：方；永乐北藏本及龙藏本：以方

¹⁸ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：以不

¹⁹ 丽本：三；永乐北藏本及龙藏本：以三

dá yán yǐ zhèng yì niàn wéi běn
答言：“以正忆念为本。”

yòu wèn zhèng yì niàn yǐ hé wéi běn
又问：“正忆念以何为本？”

dá yán yǐ zhèng guān wéi běn
答言：“以正观为本。”

yòu wèn zhèng guān yǐ hé wéi běn
又问：“正观以何为本？”

dá yán yǐ jiān niàn bù wàng wéi běn
答言：“以坚念不忘为本。”

tiān zǐ yán wén shū shī lì pú sà yǒu jǐ xīn néng shè yīn
天子言：“文殊师利，菩萨有几心能摄因、
néng shè guǒ
能摄果？”

wén shū shī lì yán tiān zǐ zhū pú sà yǒu sì xīn néng shè yīn
文殊师利言：“天子，诸菩萨有四心能摄因、
néng shè guǒ hé děng wéi sì yī zhě chū fā xīn èr zhě xíng
能摄果。何等为四？一者，初发心；二者，行
dào xīn sān zhě bú tuì zhuǎn xīn sì zhě yī shēng bǔ chù xīn
道心；三者，不退转心；四者，一生补处心。
chū fā xīn wèi xíng dào xīn zuò yīn yuán xíng dào xīn wèi bú tuì zhuǎn xīn
初发心为行道心作因缘，行道心为不退转心
zuò yīn yuán bú tuì zhuǎn xīn wèi yī shēng bǔ chù xīn zuò yīn yuán fù
作因缘，不退转心为一生补处心作因缘。复
cì tiān zǐ dāng zhī chū fā xīn rú zhòng gǔ tián zhōng xíng dào xīn rú
次，天子，当知初发心如种谷田中，行道心如
gǔ zǐ zēng zhǎng bú tuì zhuǎn xīn rú huā guǒ shǐ chéng bǔ chù xīn rú
谷子增长，不退转心如华果始成，补处心如
huā guǒ yǒu yòng yòu chū fā xīn rú chē jiàng jí cái xíng dào xīn rú
华果有用。又，初发心如车匠集材，行道心如
zhuó zhì cái mù bú tuì zhuǎn xīn rú ān shī cái mù yī shēng bǔ chù
斫²⁰治材木，不退转心如安施材木，一生补处
xīn rú chē chéng yùn zhì yòu chū fā xīn rú yuè xīn shēng xíng dào xīn
心如车成运致。又，初发心如月新生，行道心
rú yuè wǔ rì bú tuì zhuǎn xīn rú yuè shí rì yī shēng bǔ chù xīn rú
如月五日，不退转心如月十日，一生补处心如

²⁰ 丽本：斫；永乐北藏本及龙藏本：斲

yuè shí sì rì rú lái zhì huì rú yuè shí wǔ rì yòu chū fā xīn néng
月十四日，如来智慧如月十五日。又，初发心能
guò shēng wén dì xíng dào xīn néng guò pì zhī fó dì bú tuì zhuǎn xīn
过声闻地，行道心能过辟支佛地，不退转心
néng guò bú dìng dì yī shēng bǔ chù xīn ān zhù dìng dì yòu chū fā xīn
能过不定地，一生补处心安住定地。又初发心
rú xué chū zhāng xíng dào xīn rú xué dì èr zhāng bú tuì zhuǎn xīn rú
如学初章，行道心如学第二章，不退转心如
néng yǐ zhāng wéi yòng yī shēng bǔ chù xīn rú tōng dá shēn jīng yòu
能以章为用，一生补处心如通达深经。又，
chū fā xīn cóng yīn shēng xíng dào xīn cóng zhì shēng bú tuì zhuǎn xīn
初发心从因生，行道心从智生，不退转心
cóng duàn shēng bǔ chù xīn cóng guǒ shēng yòu chū fā xīn yīn shì lì
从断生，补处心从果生。又，初发心因势力，
xíng dào xīn zhì shì lì bú tuì zhuǎn xīn duàn shì lì bǔ chù xīn guǒ shì
行道心智势力，不退转心断势力，补处心果势
lì yòu chū fā xīn rú bìng zhě qiú yào xíng dào xīn rú fēn bié yào
力。又，初发心如病者求药，行道心如分别药，
bú tuì zhuǎn xīn rú bìng fú yào bǔ chù xīn rú bìng dé chài²¹ yòu chū
不退转心如病服药，补处心如病得瘥²¹。又，初
fā xīn fǎ wáng jiā shēng xíng dào xīn xué fǎ wáng fǎ bú tuì zhuǎn xīn
发心法王家生，行道心学法王法，不退转心
néng jù zú xué fǎ wáng fǎ bǔ chù xīn xué fǎ wáng fǎ néng dé zì zài
能具足学法王法，补处心学法王法能得自在。”

ěr shí dà zhòng zhōng yǒu tiān zǐ míng dìng guāng míng zhǔ bú
尔时，大众中有天子，名定光明主，不
tuì zhuǎn yú ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shì dìng²² guāng míng zhǔ
退转于阿耨多罗三藐三菩提。是定²²光明主
tiān zǐ yǔ wén shū shī lì yán tiān zǐ pú sà mó hē sà lüè dào
天子语文殊师利法王子言：“何等是菩萨摩诃
sà lüè dào yǐ shì lüè dào jí dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
萨略道，以是略道疾得阿耨多罗三藐三菩提？”

wén shū shī lì yán tiān zǐ pú sà mó hē sà lüè dào yǒu èr
文殊师利言：“天子，菩萨摩诃萨略道有二，
yǐ shì lüè dào jí dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí hé děng wéi èr
以是略道疾得阿耨多罗三藐三菩提。何等为二？

²¹ 丽本：差；永乐北藏本及龙藏本：瘥

²² 丽本：定；永乐北藏本及龙藏本：是定

yī zhě fāngbiàn èr zhě huì shèshàn fǎ míngwéifāngbiàn fēn
一者，方便；二者，慧。摄善法名为方便，分
sàn zhū fǎ míngwéi huì yòu fāngbiàn míngwéi suí zhòngshēng xíng huì
散诸法名为慧。又，方便名为随众 生行，慧
míng bù zhuǎn yī qiè fǎ xiàng fāngbiàn míng dài yìng zhòngshēng xīn huì
名不转一切法相；方便名待应众 生心，慧
míng bù dài yī qiè fǎ fāngbiàn míng hé hé zhū fǎ huì míng shě lí zhū
名不待一切法；方便名和合诸法，慧名舍离诸
fǎ fāngbiàn míng qǐ yīn yuán huì míng miè yīn yuán fāngbiàn míng zhī
法；方便名起因缘，慧名灭因缘；方便名知
fēn bié zhū fǎ huì míng bù fēn bié fǎ xìng fāngbiàn míng zhuāng yán fó
分别诸法，慧名不分别法性；方便名 庄 严佛
tǔ huì míng zhuāng yán fó tǔ wú suǒ fēn bié fāngbiàn míng zhī zhòng
土，慧名 庄 严佛土无所分别；方便名知众
shēng zhū gēn lì dùn huì míng bù dé zhòngshēng fāngbiàn míng néng zhì
生 诸根利钝，慧名不得众 生；方便名能至
dào chǎng huì míng néng dé yī qiè fó fǎ tiān zǐ dāng zhī pú sà
道 场，慧名 能得一切佛法。天子，当知菩萨
mó hē sà fù yǒu èr dào yǐ shì èr dào jí dé ē nòuduōluó sān miǎo
摩诃萨复有二道，以是二道疾得阿耨多罗三藐
sān pú tí hé děng wéi èr yī zhě zhù dào èr zhě duàn dào
三菩提。何等为二？一者，助道；二者，断道。
zhù dào zhě wǔ bō luó mì duàn dào zhě bō rě bō luó mì fù yǒu
助道者，五波罗蜜；断道者，般若波罗蜜。复有
èr dào hé děng wéi èr yī zhě yǒu xì dào èr zhě wú xì dào
二道，何等为二？一者，有系道；二者，无系道。
yǒu xì dào zhě wǔ bō luó mì wú xì dào zhě bō rě bō luó mì
有系道者，五波罗蜜；无系道者，般若波罗蜜。
fù yǒu èr dào yī zhě yǒuliàng dào èr zhě wú liàng dào yǒu
复有二道：一者，有量道；二者，无量道。有
liàng dào zhě qǔ xiàng fēn bié wú liàng dào zhě bù qǔ xiàng fēn bié
量道者，取相分别；无量道者，不取相分别。
fù yǒu èr dào yī zhě zhì dào èr zhě duàn dào zhì dào zhě
复有二道：一者，智道；二者断道。智道者，
chū dì zhì qī dì duàn dào zhě bā dì zhì shí dì
初地至七地；断道者，八地至十地。”

ěr shí huì zhōng yǒu pú sà míng suí zhì yǒng xíng wèn wén shū
尔时，会 中 有菩萨，名随智勇行，问文殊

shī lì fǎ wáng zǐ yán hé wèi wéi pú sà yì hé wèi wéi pú sà
师利法王子言：“何谓为菩萨义？何谓为菩萨
zhì
智？”

wénshū shī lì yán shànnán zǐ yì míng wú yòng zhì míng
文殊师利言：“善男子，义名无用，智名
yǒuyòng hé wèi yì míng wú yòng yì shì wú wéi wú wéi fǎ yú fǎ
有用。何谓义名无用？义是无为，无为法于法
wú yòng fēi yòng yòu yì zhě fēi rǎnxiàng fēi lí xiàng shì yì yú
无用非用。又义者，非染相，非离相，是义于
fǎ wú yòng fēi yòng yòu yì bù zēng bù jiǎn yú fǎ wú yòng fēi yòng
法无用非用。又义不增不减，于法无用非用。
tiān zǐ hé wèi wéi zhì zhì shì rěn dào dào shì²³ xīn suǒ yòng fēi wú
天子，何谓为智？智是忍道，道是²³心所用非无
yòng shì gù zhì míng yǒuyòng fēi wú yòng zhì gōng guī yú duàn
用，是故，智名有用非无用。智功归于断，
shì gù zhì míng yǒuyòng fēi wú yòng zhì míng shàn zhī wǔ yīn shí èr
是故，智名有用非无用；智名善知五阴、十二
rù shí bā jiè shí èr yīn yuán shì chù fēi chù shì gù zhì míng
入、十八界、十二因缘、是处非处，是故，智名
yǒuyòng fēi wú yòng
有用非无用。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà yǒu shí zhì hé děng wéi shí
“复次，天子，诸菩萨有十智，何等为十？
yī zhě yīn zhì èr zhě guǒ zhì sān zhě yì zhì sì zhě
一者，因智；二者，果智；三者，义智；四者，
fāngbiàn zhì wǔ zhě huì zhì liù zhě shè zhì qī zhě bō luó
方便智；五者，慧智；六者，摄智；七者，波罗
mì zhì bā zhě dà bēi zhì jiǔ zhě chéng jiù zhòngshēng zhì
蜜智；八者，大悲智；九者，成就众生智；
shí zhě bú zhuó yī qiè fǎ zhì
十者，不著一切法智。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà yǒu shí fā hé děng wéi shí
“复次，天子，诸菩萨有十发，何等为十？
yī zhě shēn fā yù lìng zhòngshēngshēn yè qīngjìng gù èr zhě
一者，身发，欲令众生身业清净故。二者，

²³ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：道是

kǒu fā yù lìng zhòngshēng kǒu yè qīngjìng gù sān zhě yì fā yù
口发，欲令众 生 口业清净故；三者，意发，欲
lìng zhòngshēng yì yè qīngjìng gù sì zhě nèi fā yī qiè nèi wù bù
令众 生 意业清净故；四者，内发，一切内物不
fān zhuó gù wǔ zhě wài fā yù lìng zhòngshēng zhù zhèng xíng gù
贪著故；五者，外发，欲令众 生 住正行故；
liù zhě zhì fā jù zú fó zhì gù qī zhě cí fā shì²⁴ yī qiè
六者，智发，具足佛智故；七者，慈发，示²⁴一切
gōng dé zhuāng yán gù bā zhě zhòngshēng chéng shú fā shǒu hù zhì
功德 庄 严故；八者，众 生 成 熟发，守护智
huì yào gù jiǔ zhě yǒu wéi zhì fā jù zú dìng jù gù shí zhě
慧药故；九者，有为智发，具足定聚故；十者，
wú wéi zhì fā xīn bù zhuó sān jiè gù
无为智发，心不著三界故。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà yǒu shí xíng hé děng wéi shí
“复次，天子，诸菩萨有十行，何等 为十？

yī zhě bō luó mì xíng èr zhě shè xíng sān zhě huì xíng sì
一者，波罗蜜行；二者，摄行；三者，慧行；四
zhě fāng biàn xíng wǔ zhě dà bēi xíng liù zhě qiú zhù huì fǎ xíng
者，方便行；五者，大悲行；六者，求助慧法行；
qī zhě qiú zhù²⁵ zhì fǎ xíng bā zhě xīn qīngjìng xíng jiǔ zhě guān
七者，求助²⁵智法行；八者，心清净行；九者，观
zhū dì xíng shí zhě yī qiè suǒ ài wú fān zhuó xíng
诸谛行；十者，一切所爱无贪著行。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà yǒu shí sī wéi jìn hé děng
“复次，天子，诸菩萨有²⁶十思惟尽，何等

wéi shí yī zhě sī wéi shì jìn èr zhě sī wéi ài²⁷ jìn sān zhě
为十？一者，思惟事尽；二者，思惟爱²⁷尽；三者，
sī wéi fǎ jìn sì zhě sī wéi fán nǎo jìn wǔ zhě sī wéi jiàn jìn
思惟法尽；四者，思惟烦恼尽；五者，思惟见尽；
liù zhě sī wéi zhù dào²⁸ jìn qī zhě sī wéi shòu²⁹ jìn bā zhě
六者，思惟助道²⁸尽；七者，思惟受²⁹尽；八者，

²⁴ 丽本：念；永乐北藏本及龙藏本：示

²⁵ 丽本：求；永乐北藏本及龙藏本：求助

²⁶ 丽本：复有；永乐北藏本及龙藏本：有

²⁷ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：爱

²⁸ 丽本：邪；永乐北藏本及龙藏本：助道

²⁹ 丽本：爱；永乐北藏本及龙藏本：受

sī wéi bù zhuó jìn jiǔ zhě sī wéi jié shǐ jìn shí zhě sī wéi zhù
思惟不著尽；九者，思惟结使尽；十者，思惟助

dào chǎng xíng jìn
30 道场行尽。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà fù yǒu shí zhì fǎ hé děng wéi
“复次，天子，诸菩萨复有十治法，何等为
shí yī zhě zhì qiān tān xīn yǔ bù shī yǔ gù èr zhě zhì pò
十？一者，治悭贪心，雨布施雨故；二者，治破
jiè xīn sān fǎ qīng jìng gù sān zhě zhì chēn huì xīn xiū xíng cí rěn
戒心，三法清净故；三者，治瞋恚心，修行慈忍
gù sì zhě zhì xiè dài xīn qiú fó fǎ wú yàn gù wǔ zhě zhì
故；四者，治懈怠心，求佛法无厌故；五者，治
bú shàn jué guān xīn dé chān dìng jiě tuō zì zài gù liù zhě zhì yú
不善觉观心，得禅定解脱自在故；六者，治愚
chī xīn shēng zhù jué dìng bō rě bō luó mì fǎ gù qī zhě zhì zhū
痴心，生助决定般若波罗蜜法故；七者，治诸
fán nǎo xīn shēng zhù dào fǎ gù bā zhě zhì diān dǎo dào xīn xiū
烦恼心，生助道法故；八者，治颠倒道心，修
zhù sì dì fǎ gù jiǔ zhě zhì zhí zhuó xīn shí fēi shí zì zài xíng
助四谛法故；九者，治执著³¹心时、非时自在行
gù shí zhě zhì wǒ guān wú wǒ fǎ gù
故；十者，治我，观无我法故。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà fù yǒu shí shàn dì hé děng wéi
“复次，天子，诸菩萨复有十善地，何等为
shí yī zhě shēn shàn lí shēn sān è gù èr zhě kǒu shàn
十？一者，身善，离身三恶故。二者，口善，
lí kǒu sì è gù sān zhě yì shàn lí xīn sān è gù sì zhě
离口四恶故；三者，意善，离心三恶故；四者，
nèi shàn bù zhuó jiàn shēn gù wǔ zhě wài shàn bù zhuó yī qiè fǎ
内善，不著见身故；五者，外善，不著一切法
gù liù zhě bù zhuó zhù zhì shàn bù tān zhù dào fǎ gù qī zhě
故；六者，不著助智善，不贪助道法故；七者，
bú zì gāo shàn sī wéi shèng dào xìng gù bā zhě chú shēn shàn xiū
不自高善，思惟圣道性故；八者，除身善，修

³⁰ 丽本：着；永乐北藏本及龙藏本：助

³¹ 丽本：治；永乐北藏本及龙藏本：治执着

jí bō rě bō luó mì gù jiǔ zhě lí diāndǎo shàn bù kuáng yī
集般若波罗蜜故；九者，离颠倒³²善，不诳一
qiè zhòngshēng gù shí zhě bù xī shēnmìngshàn yǐ dà bēi huà zhòng
切众生故；十者，不惜身命善，以大悲化众
shēng gù
生故。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà guì suí fǎ xíngzhě néng dé pú
“复次，天子，诸菩萨贵随法行者，能得菩
tí fēi bú guì suí fǎ xíng suí fǎ xíngzhě rú shuō néng xíng bù suí
提，非不贵随法行。随法行者，如说能行；不随
fǎ xíngzhě dàn yǒu yán shuō bù néng rú shuō xiū xíng
法行者，但有言说，不能如说修³³行。

fù cì tiān zǐ zhū pú sà fù yǒu èr suí fǎ xíng hé děng
“复次，天子，诸菩萨复有二随法行，何等
wéi èr yī zhě xíng dào èr zhě xíng duàn fù yǒu èr suí fǎ xíng
为二？一者，行道；二者，行断。复有二随法行，
hé děng wéi èr yī zhě shēn zì xiū shàn èr zhě jiào huà zhòng
何等为二？一者，身自修³⁴善；二者，教化众
shēng fù yǒu èr suí fǎ xíng hé děng wéi èr yī zhě xíng zhì xíng
生。复有二随法行，何等为二？一者，行智行；
èr zhě bù xíng zhì xíng fù yǒu èr suí fǎ xíng hé děng wéi èr yī
二者，不行智行。复有二随法行，何等为二？一
zhě shàn zhī fēn bié zhū dì èr zhě bù fēn bié dì fēi dì fù
者，善知³⁵分别诸地；二者，不分别地非地。复
yǒu èr suí fǎ xíng hé děng wéi èr yī zhě zhī zhū dì guò ér néng
有二随法行，何等为二？一者，知诸地过而能
zhuǎn jìn èr zhě shàn zhī jù zú cóng yī dì zhì yī dì fù yǒu èr
转进；二者，善知具足从一地至一地。复有二
suí fǎ xíng hé děng wéi èr yī zhě shàn zhī shēng wén pì zhī fó
随法行，何等为二？一者，善知声闻、辟支佛
dào èr zhě shàn zhī fó dào bú tuì zhuǎn xíng
道；二者，善知佛道不退转行。”

ěr shí fó zàn wén shū shī lì fǎ wáng zǐ yán shàn zāi shàn
尔时，佛赞文殊师利法王子言：“善哉！善

³² 丽本：倒；永乐北藏本及龙藏本：颠倒

³³ 丽本：所说；永乐北藏本及龙藏本：说修

³⁴ 丽本：修行；永乐北藏本及龙藏本：修

³⁵ 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：善知

zāi rǔ néng wèi zhū pú sà mó hē sà shuō běn yè dào chéng rú suǒ
哉！汝能为诸菩萨摩诃萨说本业道，诚如所
shuō
说。”

shuō shì fǎ shí shí qiān pú sà dé wú shēng fǎ rěn wén shū shī
说是法时，十千菩萨得无生法忍。文殊师
lì fǎ wáng zǐ děng³⁶ yī qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó wén fó suǒ
利法王子等³⁶一切世间天、人、阿修罗，闻佛所
shuō huān xǐ xìn shòu
说，欢喜信受。

文殊师利问菩提经

³⁶ 丽本：子；永乐北藏本及龙藏本：子等

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán 补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nuó duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù
南無喝啰怛那。哆啰夜耶。佉啰佉啰。俱住俱
zhù mó là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō
住。摩啰摩啰。虎啰。吽。贺贺。苏怛拏。吽。泼
mò ná suō pó hē
抹拏。娑婆诃。

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán 补阙圆满真言

(三遍)

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵。呼嚧呼嚧。社曳穆契。莎诃。

pǔ huíxiàngzhēnyán 普回向真言

(三遍)

ōng suō mó là suō mó là mí mó nǎng sà hā là mó hē zán
唵。娑摩啰。娑摩啰。弥摩曩。萨哈啰。摩诃咱
hā là hòng
哈啰吽。

sān

zàn jì

三、赞偈

后偈“龙种上”乃文殊过去成佛之号，与龙种上尊王佛不同

wénshū fǔ fǎ wáng zhì huì fēi fó mò liàng yuán dú jiào zhōng
文殊辅法王。智慧非佛莫量。圆顿教中

zhèn xuán gāng miào yì chè dǐ zhāng wén zhě zhí xià wàng qíng jiàn dá
振玄纲。妙意彻底彰。闻者直下忘情见。达

běn pú tí dào chǎng yuàn rú shàn cái mù ēn guāng jiū jìng zhèng zhēn
本菩提道场。愿如善财沐恩光。究竟证真

cháng yuàn rú shàn cái mù ēn guāng jiū jìng zhèng zhēn cháng
常。愿如善财沐恩光。究竟证真常。

wén shū pú sà dé nán liàng
文殊菩萨德难量

jiǔ chéng lóng zhǒng shàng fǎ wáng
久成龙种上法王

yīn lián zhòng shēng mí zì xìng
因怜众生迷自性

tè fǔ shì jiā zhèn xuán gāng
特辅释迦振玄纲

wéi qī fó shī tǐ mò cè
为七佛师体莫测

zuò pú sà mǔ yòng wú fāng
作菩萨母用无方

cháng zhù jì guāng yìng zhòng gǎn
常住寂光应众感

wàn chuān yī yuè yǐng xián zhāng
万川一月影咸彰

ná mó qīng liáng shān jīn sè shì jiè dà zhì wén shū shī lì pú
南無清凉山金色世界大智文殊师利菩

sà
萨

一称

ná mó miào jí xiáng pú sà
南無妙吉祥菩萨

数百千声

lǐ fó fā yuànwén
礼佛发愿文

(一遍)

guī mìng shí fāngtiáo yù shī yǎnyángqīngjìng wēimiào fǎ
归命十方调御师 演扬清净微妙法
sānshèng sì guǒ jiě tuōsēng yuàn cì cí bēi āi shèshòu
三乘四果解脱僧 愿赐慈悲哀摄受

dàn (某甲) zì wéizhēnxìng wǎng rù mí liú suí shēng sǐ yǐ
但(某甲)自违真性，枉入迷流。随生死以
piāochén zhú sè shēng ér tānrǎn shí chán shí shǐ jī chéngyǒu lòu
飘沉，逐色声而贪染。十缠十使，积成有漏
zhī yīn liù gēn liù chén wàngzuò wú biān zhī zuì mí lún kǔ hǎi
之因；六根六尘，妄作无边之罪。迷沦苦海，
shēn nì xié tú zhuó wǒ dānrén jǔ wǎngcuò zhí lěi shēng yè zhàng
深溺邪途。著我耽人，举枉措直。累生业障，
yī qiè qiānyóu yǎngsānbǎo yǐ cí bēi lì yī xīn ér chàn huǐ
一切愆尤，仰三宝以慈悲，沥一心而忏悔。

suǒ yuànnéng rén zhēng bá shànyǒu tí xié chū fán nǎo zhī shēn
所愿能仁拯拔，善友提携。出烦恼之深
yuán dào pú tí zhī bǐ àn cǐ shì fú jī mìngwèi gè yuàn chāng
源，到菩提之彼岸。此世福基命位，各愿昌
lóng lái shēng zhì zhǒng líng miáo tóng xī zēng xiù shēngféngzhōngguó
隆；来生智种灵苗，同希增秀。生逢中国，
zhǎng yù míng shī zhèng xìn chū jiā tóngzhēn rù dào liù gēntōng lì
长遇明师。正信出家，童真入道。六根通利，
sān yè chún hé bù rǎn shì yuán cháng xiū fàn xíng zhí chí jìn jiè
三业纯和。不染世缘，常修梵行。执持禁戒，
chén yè bù qīn yán hù wēi yí yuān fēi wú sǔn bù féng bā nàn
尘业不侵。严护威仪，蜎飞无损。不逢八难，
bù quē sì yuán bō rě zhì yǐ xiànrán pú tí xīn ér bú tuì xiū
不缺四缘。般若智以现前，菩提心而不退。修
xí zhèng fǎ liǎo wù dà shèng kāi liù dù zhī xíngmén yuèsān qí zhī
习正法，了悟大乘。开六度之行门，越三祇之
jié hǎi jiàn fǎ chuáng yú chùchù pò yí wǎng yú chóngchóng xiáng
劫海。建法幢于处处，破疑网于重重。降

fú zhòng mó shàolóng sānbǎo chéng shì shí fāng zhū fó wú yǒu pí
伏众魔，绍隆三宝。承事十方诸佛，无有疲
láo xiū xué yī qiè fǎ mén xī jiē tōng dá guǎng zuò fú huì pǔ
劳。修学一切法门，悉皆通达。广作福慧，普
lì chén shā dé liù zhǒng zhī shéntōng yuán yī shēng zhī fó guǒ rán
利尘沙。得六种之神通，圆一生之佛果。然
hòu bù shě fǎ jiè biàn rù chén láo děng guān yīn zhī cí xīn xíng pǔ
后不舍法界，遍入尘劳。等观音之慈心，行普
xián zhī yuàn hǎi tā fāng cǐ jiè zhú lèi suí xíng yìng xiàn sè shēn
贤之愿海。他方此界，逐类随形。应现色身，
yǎn yáng miào fǎ ní lí kǔ qù è guǐ dào zhōng huò fàng dà guāng
演扬妙法。泥犁苦趣，饿鬼道中，或放大光
míng huò xiàn zhū shén biàn qí yǒu jiàn wǒ xiàng nǎi zhì wén wǒ míng
明，或现诸神变，其有见我相，乃至闻我名，
jiē fā pú tí xīn yǒng chū lún huí kǔ huǒ huò bīng hé zhī dì biàn
皆发菩提心，永出轮回苦。火镬冰河之地，变
zuò xiāng lín yǐn tóng shí tiě zhī tú huà shēng jìng tǔ pī máo dài jiǎo
作香林；饮铜食铁之徒，化生净土。披毛戴角，
fù zhài hán yuàn jìn bà xīn suān xián zhān lì lè jí yì shì ér xiàn
负债含怨，尽罢辛酸，咸沾利乐。疾疫世而现
wéi yào cǎo jiù liáo chén kē jī jǐn shí ér huà zuò dàoliáng jì zhū
为药草，救疗沉疴；饥谨时而化作稻粱，济诸
pín nǐ dàn yǒu lì yì wú bù xīng chóng cì qī lěi shì yuān qīn
贫馁。但有利益，无不兴崇。次期累世冤亲，
xiàn cún juàn shǔ chū sì shēng zhī gǔ mò shě wàn jié zhī ài chán děng
现存眷属，出四生之汨没，舍万劫之爱缠。等
yǔ hán shēng qí chéng fó dào xū kōng yǒu jìn wǒ yuàn wú qióng
与含生，齐成佛道。虚空有尽，我愿无穷。
qíng yǔ wú qíng tóng yuán zhǒng zhì
情与无情，同圆种智。

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德庄严佛净土

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩下济三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者悉发菩提心

jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛。一切菩萨摩诃萨。摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无

shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，

zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，

yí qiè wú ài hé nán shèng zhòng
一切无碍。和南圣众。

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪